

Л. М. Ткаченко

спеціаліст

О. А. Дігтяр

учитель вищої категорії

КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів №7 ім. Максима Савченка СМР, м. Суми

aleks.2182@mail.ru

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ У 5-Х КЛАСАХ У РОЗРІЗІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ ТА ПОВНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТИ

Метою впровадження нового Державного стандарту базової та повної державної освіти в вивченні математики є саме формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей в процесі шкільного навчання, забезпеченні інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції [1].

Саме тому кожен педагог, навчаючи дітей математики, повинен поставити перед собою завдання: мотивувати, навчати, узагальнювати матеріал таким чином, щоб розкрити всі можливості математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечити усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової людської культури.

Розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, а також формування здатності логічно обґрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язання навчальних і практичних задач, я вважаю, дають великі можливості в подальшій життєдіяльності людини, дають змогу критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті [2].

Оскільки найважливішим питанням кожної дитини є те, де вона зустрінеться з даним матеріалом в повсякденному житті, то потрібно під час вивчення нового матеріалу важливу увагу приділити саме мотиваційній діяльності. Обов'язково в процесі викладання математики в курсі 5 класу потрібно розв'язувати три ключові питання:

- Що ми ставимо за мету?
- Як організувати навчання?
- Де на практиці буде учень використовувати дані знання?

Наприклад, доцільно пропонувати учням для розв'язання такі задачі: «Мама доручила Сергійові купити продукти. На хліб Сергій витратив 7 грн, на молоко 6 грн, а на овочі 12 грн. Чи залишилось у нього гроші після покупок, якщо мама дала йому 30 грн?»

Саме тому завдання кожного педагога – разом з учнями досягти успіху, навчити дітей відчувати радість від подолання труднощів і перешкод, зрозуміти, що нічого не дається в житті просто так, до всього потрібно докласти зусиль [3].

Ми, як вчителі математики, звичайно знаємо, що математичні знання потрібні людям всіх спеціальностей перш за все для того, щоб залучити їх до загальноосвітньої культури. Розуміють це і учні. Але для більшості дітей математика дається важко. Тому для таких дітей мотив залучення їх до загальноосвітньої культури дуже слабкий та малодієвий. Для них навчання математики перетворюється в безцілну муку. Усунути дану причину можна лише одним способом – своєчасно сформувати дієві мотиви навчання. Нам відомо, що мотив – це джерело мислення. І тому учні повинні усвідомлювати, що матеріал, який вивчається на уроках математики, потрібен не лише для того, щоб написати контрольну роботу, а й безпосередньо у практичній діяльності.

В своїй трудовій діяльності ми намагаємося використовувати різноманітні способи та методи стимулювання та мотивації інтересу до навчання математики в учнів під час розв'язування багатьох задач.

Всупереч народному прислів'ю «Можна привести коня до води, але не можна змусити його питися» учитель повинен не лише привести учня до джерела знань, а й організувати роботу так, щоб учень сам захотів узяти ці знання.

Під час викладання математики намагаємося використовувати такі способи та методи стимулювання та мотивації інтересу до навчання математики в учнів:

- Використання ефекту подиву;
- Створення проблемної ситуації.
- Евристична бесіда.
- Використання аналогії, порівняння, протиставлення.
- Створення ситуації зацікавлення.
- Створення ситуації вільного вибору учнями навчального завдання.
- Створення ситуації емоційно-моральних переживань.

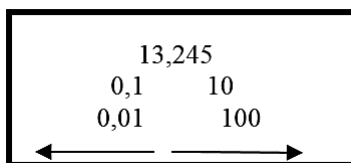
- Створення ситуації захопленості.
- Використання навчальних дискусій.
- Пізнавальні ігри.
- Використання ефекту подиву.
- Використання методу аналізу життєвих ситуацій.
- Створення на уроці ситуації успіху.
- Використання наочності.
- Формування в учнів мотивів обов'язку і відповідальності у навчанні.
- Використання історичного матеріалу та багато інших.

Наприклад, під час вивчення теми множення десяткового дробу на розрядну одиницю можна створити проблемну ситуацію, яка буде заключатися саме в формулюванні учнями правила множення десяткового дробу на розрядну одиницю за допомогою казкової історії.

Казкова історія[4].

Якось Кома, яка завжди сумлінно виконувала свою роботу у дробі 13,245, застрайкувала. «Що я бачу? – подумала вона. – Спину трійки і лице двійки. Та є ще багато інших цифр, з якими я не зустрічалася». І вирішила вона подорожувати. Про те, щоб залишити дріб, у неї не було й думки. Вона знала, що на ній тримається весь дріб, якби Кома залишила його, він неминуче б зник. «Має бути вихід», - міркувала вона. У таких сумних роздумах Кому побачив загін Розрядних одиниць під командуванням генерала Множення. Який проходив поряд. Зустрівши дріб 13,245, генерал скомандував: «13,245•10». І Кома не зчулася, як пересунулася на одну цифру вправо і стала між двійкою і четвіркою: $13,245 \cdot 10 = 132,45$. Потім прозвучала команда: «13,245•100», і кома опинилася між 4 і 5: $13,245 \cdot 100 = 1324,5$. «Які ще є гарні цифри», – розглядала все навкруги вона. А потім генерал Множення відправив до дробу 13,245 розрядну одиницю 0,1 і Кома знайшла свою позицію між 1 і 3, пересунувшись на одну цифру вліво: $13,245 \cdot 0,1 = 1,3245$. А далі почувалася команда: «13,245•0,01». І кома не зрозуміла, що з нею відбувається. Якось сила винесла її перед одиницею і раптом з'явився, неначе з неба впав, нуль. І вона опинилася між 0 і 1: $13,245 \cdot 0,01 = 0,13245$. Та от до дробу 13,245 підступила Розрядна одиниця 0,001. І Кома побачила, що знову, неначе з неба, впав ще один 0: $13,245 \cdot 0,001 = 0,013245$. Та раптом у загоні Розрядних одиниць збунтувалася Розрядна одиниця 1000: «Чому мого молодшого брата 0,001 випустили, а мене, 1000, не випускаєте? На що генерал Множення зауважив: «Я турбуюся про нашу Кому. Проте, коли ти так рвешся в бій, то йди». $13,245 \cdot 1000 = 13245$. І Кома знову відчула, як якась невидима сила поставила її спочатку після 5, а потім зовсім відкинула її від цифр подалі. «Чому це так? Невже я не потрібна?» - думала вголос Кома і сльози бриніли в її голосі. «Такі правила математики. Тебе при множенні дробу на 1000 перенесли на три цифри вправо», втішав її генерал Множення. А тут Розрядна одиниця 10 000 також захотіла помножитись: $13,245 \cdot 10\ 000 = 132450$. І Кома, знову відкинута вбік, побачила, як до 5 спустився, наче з неба, один 0. А генерал Множення пояснив: «От тепер Кому перенесли на 4 цифри вправо. І, Кома, не сумуй більше, віднині мої солдати, Розрядні одиниці, будуть тебе часто провідувати і ти знову і знову будеш зустрічатися з різними цифрами. А для того, щоб ти була готова до всього, я тобі залишу наші правила з математики.

Опорна схема

Кома дивилася на таблицю і думала: «При множенні на 10 мене переносять на 1 цифру вправо, при множенні на 100 – на 2, при множенні на 1000 – на 3. При множенні на 0,1 – на 1 цифру вліво, при множенні на 0,01 – на 2 цифри вліво, на 0,001 – на 3 цифри вліво. Зрозуміла: переносять мене на стільки цифр, скільки нулів має розрядна одиниця. Але чому саме так?». Діти, давайте допоможемо Комі розібратися в цьому.

Отже, можна зробити висновок, що застосування різноманітних способів та методів мотиваційної діяльності призводить до зацікавлення учнів математикою, а також до підвищення рівня їх математичних знань.

Література

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти// Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти, молоді і спорту. – К.: Педагогічна преса, 2012. – 64 с.
2. Гунько К. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності як педагогічна проблема / К. Гунько // Початкова освіта. Шкільний світ. – 2009. – № 43 (лист) – С. 6-8.
3. Корнійчук О. Мотивація в системі навчання математичних дисциплін// Витоки педагогічної майстерності. – 2012 – С. 144-148.
4. http://fz-09.at.ua/Vchutel/matematika_5_klas.doc

Анотація. Дігтяр О.А., Ткаченко Л.М. **Формування позитивного ставлення до навчання на уроках математики у 5-х класах у розрізі впровадження Державного стандарту базової та повної державної освіти.** Представлено шляхи формування позитивного ставлення учнів 5-х класів у розрізі впровадження Державного стандарту базової та повної державної освіти через застосування різноманітних способів та методів мотиваційної діяльності.

Ключові слова: позитивне ставлення до навчання, мотиваційна діяльність, способи та методи мотиваційної діяльності учнів.

Аннотация. Дегтяр О.А., Ткаченко Л.М. **Формирование положительного отношения к обучению на уроках математики в 5-х классах в разрезе внедрения Государственного стандарта базового и полного государственного образования.** Представлены пути формирования положительного отношения учащихся 5-х классов в разрезе внедрения Государственного стандарта базового и полного государственного образования через применение различных способов и методов мотивационной деятельности.

Ключевые слова: положительное отношение к учебе, мотивационная деятельность, способы и методы мотивационной деятельности учащихся.

Summary. Dihtyar O., Tkachenko L. **Creating a positive attitude to learning the lessons of mathematics in 5 grade in terms of state standards of basic and full public education.** Submitted ways of creating positive attitudes of pupils 5 classes in terms of state standards of basic and full public education through the use of various methods and techniques of motivational activities.

Key words: positive attitude, motivational activities, ways and methods of motivation of students.

О. С. Троцька

кандидат педагогічних наук

ВСП Золочівський коледж НУ «Львівська політехніка», м. Золочів

trotskaolena@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАВДАНЬ ЕКО(БІО)ЕТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Проблема збереження природи є також і педагогічною проблемою, адже екологічні проблеми вже неможливо вирішувати традиційними засобами, вони потребують всеохоплюючого комплексного розв'язання на основі нової парадигми, яка вчить людину жити в гармонії з навколишнім світом, формуватиме етичне ставлення людини до природи загалом та живих організмів, зокрема. Сучасні дослідники (В. Білоусова, Г. Пустовіт, Н. Пустовіт, А. Степанюк, О. Столяренко, О. Сухомлинська, Г. Тарасенко та ін.) пов'язують виховання з формуванням особистісних цінностей, які відображають ставлення людини до людини та всіх компонентів довкілля. Оскільки система ставлення охоплює сферу, які тісно взаємопов'язані, існує об'єктивний зв'язок між напрямками виховання. Зокрема, формування етичного ставлення до об'єктів живої природи ми тлумачимо як складову екологічного виховання.

Вивчення шкільних програм з біології засвідчило, що проблема еко(біо)етичного виховання відображена у пояснювальних записках як одне із завдань, але у їх змісті спостерігається фрагментарність висвітлення або повна відсутність тем цього спрямування. Підручники не містять необхідної кількості навчального матеріалу, який сприяв би формуванню належного рівня еко(біо)етичної вихованості школярів. Вчителі біології недостатньо обізнані з сучасними проблемами екоетичного виховання учнів і не мають належного навчально-методичного забезпечення для здійснення цього процесу. Як наслідок більшість учнів не проявляє особистісної зацікавленості проблемою збереження довкілля, у них відсутня чітка позиція щодо цінностей природи (лише 20% респондентів проявили бажання особисто брати участь у природоохоронних заходах, незалежно від думки їх однолітків, батьків).

Результати педагогічних досліджень свідчать, що певний навчальний матеріал може бути включений до структури пізнавальної діяльності школярів і у формі блоків інформації еко(біо)етичного змісту та системи завдань, які передбачають необхідність здобуття і застосування школярами нових знань для їх вирішення [1; 2; 3; 4].

Систему завдань еко(біо)етичного спрямування розглядаємо як засіб виховання учнів на засадах екологічної та біологічної етики. Враховуючи тлумачення науковцями поняття „завдання” і зважаючи на особливості предмету нашого дослідження, під системою завдань еко(біо)етичного спрямування ми розуміємо впорядковану сукупність взаємозв'язаних завдань, сконструйованих на основі методів творчості вчителя та учнів, орієнтованих на пізнання, створення, перетворення і використання в новій якості інформації, об'єктів, ситуацій, явищ та формування ціннісно-шанобливого ставлення до природи. При її розробці ми базувались на системному, інформаційно-діяльнісному, індивідуально-творчому та проблемно-творчому підходах.

Система є цілісною, ієрархічною, циклічною і складається з двох блоків, що містять різні типи завдань